

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală Dej”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare Miercurea”, „Cassa de păstrare Seliște”, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Dețunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lăpovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșanu”, „Selăgeana”, „Sentinelă”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 17 Iunie 1906.

Nr. 24.

Chestiunea controlului.

Am căutat să dovedim prin cele expuse până aci, că importante interese financiare și economice comune reclamă reunirea băncilor noastre și că această reunire, între împrejurările date, nu s'ar putea închipui mai nimerit decât în forma unei reuniuni în scopul controlului.

Deși nu știm încă intrucât părerile noastre vor fi sau nu admise de cei competenți, totuș — conziderând că o acțiune comună în scopul consolidării și dezvoltării afacerilor noastre de bancă e o chestiune care nu mai poate fi amânată — ne vom continua astăzi expunerile ca să justificăm necesitatea reunirii băncilor în scopul controlului și din punct de vedere al intereselor particulare ale singuraticelor noastre institute financiare. Pentru că înzadar vor reclama interesele noastre de obște o acțiune comună, aceasta nu se va putea realiza decât numai atunci, când băncile noastre vor fi îndemnate la o astfel de lucrare nu numai de interesele noastre comune, ci — și aci e lucrul de căpetenie — și de interesele lor particulare.

Așa fiind, ca oameni practici, va fi prea fresc a ne întreba: din punct de vedere al intereselor particulare ale băncilor noastre, va fi oare acceptată ideea controlului extern ca mijloc de reunire?

Intrebarea aceasta ni-se impune cu atât mai mult cu cât din experiență știm, că ideea controlului extern, susținută de conferențele băncilor noastre, deși a fost de caracter facultativ totuș n'a fost acceptată decât numai de o parte a băncilor române. Și ar fi la toată întâmplarea trist, dacă și la viitoarea conferență se va manifesta acelaș desinteres, mai cu samă că va fi vorba de un control obligător, și astfel la o eventuală

acțiune comună să vedem participând numai o parte dintre bănci și nu pe toate cum am dori și ar trebui. Din această cauză cerem îndulgența cetitorilor noștri, dacă de astădată vom stărui mai mult și mai pe larg asupra chestiunii controlului.

* * *

Orișicine care a examinat situația băncilor, nu numai alor noastre, ci peste tot din întreaga țară, sub raportul controlului extern, s'a putut convinge că cele trei organe pentru controlul extern, cari există astăzi în sensul legii comerciale nu pot exercita funcțiunea lor dupăcum s'ar aștepta și dupăcum ar trebui.

Comitetul de supraveghiere ca organ de control extern rareori exercită controlul suficient. Două sunt cauzele pentru care acest organ nu-și poate îndeplini cu adevărat chemarea sa, și anume lipsa de cunoștințe de specialitate a membrilor săi și lipsa de independență. Cunoștințele de specialitate sunt absolut de lipsă membrilor unui comitet de supraveghiere atât pentru controlul lucrărilor tehnice, cât și pentru aprecierea justă a afacerilor băncii și a stării ei. Și dacă — din acest punct de vedere — vom examina șirul membrilor comitetelor noastre de supraveghiere — cu prea puține excepțiuni — vom vedea că găsim tot astfel de persoane despre cari cu greu am putea presupune că dispun de cunoștințele de specialitate reclamate de stadiul de dezvoltare al băncilor noastre. Cât privește independența comitetelor de supraveghiere față de celelalte organe administrative ale băncilor, nu se poate zice că ar avea-o în măsură corespunzătoare. E departe de noi orice intenție de a excita susceptibilitatea cuiva, dar nu suntem singuri întru a susține, că mai totdeauna comitetele de supraveghiere sunt alese după voia direcțiu-

nilor. De aci apoi lipsa aceea de independență, care trebuie presupusă la un organ, ce ar trebui să fie suprapus tuturor celorlalte din organizația unei bănci. Tot din aceasta cauză în fine comitetele de supraveghiere, chiar dacă ar avea absolută pricepere în chestiunile de specialitate, de cele mai multeori sunt oarecum constrânse să renunțe dela o controlă în adevăratul înțeles al cuvântului. Cu toate aceste lipsa faptică a controlului extern trebuie să ne causeze juste îngrijiri, pentru că nu putem ști ce aduce ziua de mâine. Pentru că nu e vorba să instituim un control care să constate neglijențe și incorectități, ci de a crea o precauție de lipsă pentru a preîntîmpina orice eventualități ce s'ar putea cauza în viitor.

Adunărilor generale — al doilea organ supraveghetor — așa pripite cum sunt, le lipsește chiar și posibilitatea fizică de a exercita controlul necesar. Ele abia au timp să iee la cunoștință actele ce li-se prezintă și să voteze enbloc propunerile ce li-se fac. Excepțiile — ni-se va îngădui — sunt foarte puține.

Ar mai rămâne tribunalele comerciale ca for supraveghetor. Dar și aceste pot cel mult controla bilanțele, când le pot și pe aceste. Mai pretutindenea referențelor le lipsesc cunoștințele de specialitate pentru a putea face un control serios. Tribunalele intervin, de regulă, când se fac denunțieri anume, sau când totul e perdut, în ceasul al doisprăzecelea.

Dacă ni-se va da dreptate în cele susținute până aci, putem deduce că peste tot luat băncile *de fapt* sunt lipsite de orice control extern. Nu tăgăduim, băncile noastre au avut și vor fi având o administrație corectă. Cu toate aceste lipsa de fapt a controlului extern trebuie să ne causeze juste îngrijiri. Pe de altă parte oricât de corectă ar fi administrația unui institut, nu se poate contesta că chiar și numai schimbările — de multeori destul de dese, ce se fac — în organele conducătoare și administrative, nu pot favoriza continuitatea de lipsă în lucrări, continuitate care este de mare importanță în dezvoltarea unei bănci. Tehnica de bancă, pe de altă parte, e în continuu progres. De aceasta trebuie să se țină samă, să se facă modificările și reformele necesare dacă e vorba a ține pas cu lumea. Aceste două împrejurări, pe lângă care am mai putea aminti unitatea de acțiune, în chestiuni de politică financiară, chiar dacă n'ar fi și lipsele arătate mai sus, sunt îndeajuns motive să ne îndreptățescă să susținem că un con-

rol extern permanent este indispensabil băncilor noastre, control care dacă e vorba să se mențină la înălțimea recerută, numai obligator poate fi. Căci numai un control permanent și anume organizat ar putea întregi lucrările actualelor organe supraveghetoare, existente în sensul legii noastre. Și iarăș numai un astfel de control ar putea supraveghia principiul continuității în activitatea băncilor și le-ar putea ține cu competență în curent cu puternicul progres al timpului modern pe terenul tehnicii de bancă. Modalitățile creierii unui astfel de organ permanent, le-am propus, cum s'a putut vedea, în cadrele unei reuniuni a băncilor în scopul controlului.

I. I. L.

Indigenatul și calitatea de acționari a membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere.

Sub Nr. 441/1906 dela 14 Martie a. c. tabla reg. din Budapesta a adus o decisiune interesantă, care schimbă toată praxa de până acum. O societate pe acții a ales în direcțiune și în comitetul de supraveghiere numai *supuși străini* și în comitetul de supraveghiere și *doi neacționari*. În urma acesteia tribunalul comercial și cambial a respins cererea pentru înregistrarea firmei înaintată de societatea pe acții cu următoarea motivare:

I Urmează și din dispozițiile §-ilor 218, 220 și 221 ai L. C. că nici direcțiunea și nici comitetul de supraveghiere ai societății pe acții indigene nu pot fi compuse numai din supuși străini, contra cărora în caz de delicturi ori intrelăsări nu pot fi aplicate dispozițiile penale ale legii. Prin urmare direcțiunea și comitetul de supraveghiere nu sunt compuse în conformitate cu legea (§. 159 punct 4 al L. C.).

II. Din confrontarea procesului verbal al adunării generale și a coalelor de subscripțiune a acțiilor rezultă, că B. G. și R. I. aleși membri în comitetul de supraveghiere nu sunt acționari. Iar aceasta este în contradicție cu dispoziția legii comerciale referitoare la comitetul de supraveghiere al societății pe acții. §. 182 al L. C. adecă admite numai față de membri direcțiunii, ca aceia să fie și neacționari, dar nu face aceasta față de comitetul de supraveghiere. De aci, precum și din natura comitetului de supraveghiere, ca a unui organ instituit prin lege pentru controlul afacerilor societății urmează, că membri ai comitetului de supraveghiere pot fi numai acționari interesați materialicește la afacerile societății.

Tabla reg. n'a acceptat punctul de vedere al tribunalului și a ordonat înregistrarea cu motivarea următoare:

Legea nu dispune apriat, că unul sau mai mulți membri ai direcțiunii ori ai comitetului de supraveghiere al societăților pe acții trebuie să fie necesar-minte cetățeni ungari ori locuitori din Ungaria, și că membrii ai comitetului de supraveghiere pot fi numai acționari. Aceasta nu se poate deduce nici din dispozițiile legii comerciale referitoare la societățile pe acții și nici din intențiunea ei. Dreptul acționarilor de a alege ca membri în direcțiune și în comitetul

de supraveghiere pe aceia, pe cari ii țin mai acomodați pentru posturile acestea, este unul din principiile esențiale isvorite din natura lucrului și ale circulațiunii comerciale.

Orice limitare a acestui principiu îngreunează formarea și funcționarea societăților pe acții, pentru că se pot ivi cazuri, când prin o astfel de restricțiune se face imposibilă alegerea în direcțiune ori în comitetul de supraveghiere a unor persoane, cari după împrejurări, ar fi cele mai potrivite, sau sunt, conform convingerii acționarilor, singure potrivite pentru ocuparea acelor posturi. De ex. când toți acționarii sunt cetățeni străini ori când între acționari nu se află nici unul, care să poseadă cunoștințele de specialitate recerute la postul de membru al comitetului de supraveghiere. Lipsind prin urmare în direcția aceasta dispoziții pozitive în lege acționarii nu pot fi constrânși de a alege în direcțiune ori în comitetul de supraveghiere necesarmente numai cetățeni ungari sau locuitori din Ungaria și în comitetul de supraveghiere numai acționari și astfel punctul de vedere al tribunalului este greșit.

Incassarea contribuțiunilor și competențelor.

Proiectul de lege asupra indemnității a apărut în numărul de Duminecă al foaiei oficiale. Va să zică ex-lex-ul a încetat și contribuțiunile și competențele restante vor trebui plătite. La incassarea lor însă se va observa o procedură excepțională, circumserisă în ordinațiunile circulare Nr. 46,591, 2,018 și 2,058/1906 adresate de ministerul de finanțe organelor financiare.

Dispozițiile mai esențiale ale ordinațiunii privitoare la incassarea contribuțiunilor restante sunt următoarele:

Restanțele de dare din 1905 și cuartatul I 1906 le poate plăti fiecare în rate astfel, ca jumătatea acestor restanțe să se plătească până la finele lui Octombrie 1906, iar cealaltă jumătate până la finele a. 1907.

Contribuabilii, a căror contribuțiune directă anuală este mai mică de K 200.— nu plătesc de loc interese până la termenele de mai sus, ci numai după trecerea acestor termene și până la ziua plătirii. Aceia a căror contribuțiune anuală trece peste K 200.— sunt obligați a plăti după restanțe interesele legale cu începere dela 15 Iulie 1906 până în ziua plătirii.

De favorurile de plată de mai sus se bucură toți contribuabilii, fără a fi nevoiți să petiționeze undeva pentru acordarea lor. Din contră ceice voesc să obțină un respir mai lung, precum și aceia, cari plătesc anual K 200.— ori mai multă contribuțiune, dacă voiesc scuti de interese, trebuie să o ceară aceasta. Cererile se pot înainta ori la antistia comunală ori la direcțiunea financiară verbal ori în scris. Cererile în scris sunt scutite de timbru.

Interese se calculează numai în următoarele cazuri:

a) Dela restanțele dinainte de anul 1905, dela scadența lor până în ziua plătirii.

b) După restanțele de contribuțiuni pe 1905 și cuartatul I al anului 1906 ale acelora, a căror contribuțiune anuală se urcă la K 200.— cu începere dela 15 Iulie 1906.

c) După restanțele de contribuțiuni de pe cuartatul II 1906, fără cōnziderare la sumă cu începere dela 15 Iulie 1906.

d) După contribuțiunile cuartatului III 1906 și timpul următor în conformitate cu dispozițiile §. 41 al art. de lege XLIV din 1883.

e) După contribuțiunile restante ale anului 1905 și cuart. I 1906, cari, deși sunt ale unor contribuabili cari plătesc anual sub K 300.— și nu s'au achitat până la finele lui Octombrie 1906 și resp. finele anului 1907, precum și după contribuțiunile pentru cari s'au acordat respir mai lung ori scuti de interese încă compet interese, dela expirarea respirului și resp. scadența ratelor acordate până în ziua plătirii.

Cu privire la *incassarea forțată* a contribuțiunilor asemenea sunt avertizate organele financiare a procedă cu cōnziderare; în special se relevază în ordinațiune ca incassarea restanțelor să se amâne până la un timp, când incurg veniturile obicinuite ale contribuabililor; în fine se autorizează direcțiunile financiare de a acordă pentru restanțele din 1905 și 1906 ce nu trec peste suma de K 500.— plătiri în rate și respiruri până la finea anului 1908 și în cazuri extraordinare și scuti de interese.

Ce privește incassarea *restanțelor de competențe* ordinațiunile conțin următoarele dispoziții esențiale:

a) Competențele a căror mandate de plată s'au înmanuat în intervalul dela 1 Ianuarie 1905 și 9 Iunie 1906 devin scadente la 30 de zile după intrarea în vigoare a art. de lege II din 1906. adică la 30 de zile dela 9 Iunie a. c. și interese sunt a se calculă din ziua următoare acestei a 30-a zi. Tot astfel devin scadente și vor fi a se calculă și interesele acelor mandate de plată, cari ce este drept s'au înmanuat deja înainte de 1 Ianuarie 1905, dar n'au ajuns a fi până acum scadente.

b) Pentru timbrele și competențele erariale neplătite și documentele neprezentate în intervalul dela 1 Ianuarie 1905 — 9 Iunie 1906, — n'are loc repertul. Prin urmare oficiile încredințate cu măsurarea competențelor nu ia repert, iar dacă ar fi luat, să dispună din oficiu ștergerea lor.

c) Dacă se pretinde competență urcată pe baza unui mandat de plată înmanuat în intervalul dela 1 Ianuarie 1905 până la 9 Iunie 1906, pentru o competență neplătită înainte de 1905, atunci favorul, că cei interesați scapă de cealaltă parte a competenței urcate, dacă plătesc în timp de 8 zile duplul competenței scutate, este a se calculă dela a 30-a zi următoare datei acestei ordinațiuni.

Pentru plătirea competențelor restante până la suma de K 200.— pot acordă respir până la finele anului 1907 direcțiunile financiare; pentru respiruri mai lungi, precum și pentru scuti de interese trebuie petiționat la ministrul de finanțe.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea.

Sibiu, 15 Iunie 1906.

Scumpetea numărării în piața internă de bani continuă a fi durabilă, ceea ce se atribue în parte și preparativelor ce se fac deja de pe acum pentru acoperirea scadențelor mari dela 1 Iulie a. c. După acest termin unele cercuri financiare așteaptă o ameliorare a situației, lucru care însă este puțin probabil, apropiindu-se campania de cereale. Cambiile morilor s'au scontat în Budapesta numai pe lângă etalonul oficial și cambiile de portofoliu dela $4\frac{1}{2}\%$ în sus. În Viena scontul privat a variat între $3\frac{13}{16}\%$ — $3\frac{7}{8}\%$.

Ce privește străinătatea în Berlin banii sunt abundanți și scontul privat se menține la $3\frac{1}{2}\%$. În Londra scontul privat variază între 3 — $3\frac{1}{2}\%$, iar în Paris pe lângă o mare abundență de bani scontul privat s'a redus la $2\frac{1}{4}\%$.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară $4\frac{1}{2}\%$. Banca Națională a României 5% . Banca imperială Germană $4\frac{1}{2}\%$. Banca Angliei 4% și Banca Franciei 3% .

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu. În locul decedatului membru în direcțiune Petru Nemeș din Brașov a fost ales în ședința dela 9 crt. a direcțiunii acestui institut și până la întregirea definitivă a postului vacant prin adunarea generală, d-nul Simion Damian, avocat, prezidentul camerei advocațiale din Brașov.

„Mehadia“, cassă de păstrare, soc. pe acții în Mehadia. Societatea aceasta s'a fondat la finele anului 1904 cu un capital societar de K 60,000— împărțit în 300 acții à K 200—. Primul an de gestiune s'a încheiat la 31 Decembrie 1905 și bilanțul prezintă următoarele cifre: Active totale K 275,913—, anume Escont K 268,764— din care sumă sunt intabulate K 12,960—, Hârtii de valoare proprii K 2,000—. Până acum acest institut se ocupă numai cu Escontul. Capitalul de K 60,000— este întreg vărsat, Rezervele se cifrează cu K 862—, iar Depozit. spre fructificare cu K 35,566—. Cea mai însemnată poziție a pasivelor însă este Reescontul cu K 168,611—, o sumă cam exagerată în primul an de gestiune. Profitul net se cifrează, la un venit brut de K 24,903—, cu K 7,764—. Asupra distribuiri lui ne lipsesc date. Direcțiunea este compusă din domnii: Géza Péczely, prezident; Constantin Burdia, Ioan Popoviciu, Eftimie Căpușa, George Tătucu și Carol Schwab, iar membrii ai comitetului de supravegiare sunt domnii: Patriciu Drăgălină, Ioan Teodor, Ioan Grozăvescu, Nic. Spătariu și Eduard Bastius.

„Mercur“, societate acționară de împrumut și păstrare în Năsăud a convocat pe Duminecă, la 17 Iunie a. c. st. n. o adunare generală extraordinară. Obiectele puse la ordinea zilei sunt: 1. Exmiterea secretarului și alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală prezentă. 2. Modificarea §§-ilor 23, 27, 33, 38, 39 și 45 din statute. 3. Alegerea unui membru în direcțiune pe un period de 4 ani. 4. Alegerea a 4 membrii în comitetul de supravegiare pe un an.

„Someșana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Dej. Anul 1905, al XVI-lea an de gestiune l-a încheiat institutul acesta cu active de K 1.769,281— cu circa K 200,000— mai mari decât în 1905 și cu un profit net de K 23,178— în reducere față de anul precedent cu circa K 7,000—. Pozițiile principale ale activelor se prezintă în comparațiune cu anul 1904 astfel: Escont K 751,571— (în 1904 K 605,257—); Cred. camb. cu acop. hipotecară K 605,404— (în 1904 K 602,420—) și Imprumuturi hipotecare K 205,927— (în 1904 K 186,023—). Dintre pasive Depozitele spre fructificare arată o reducere de circa K 27,000.— la K 534,326—; din contră au crescut Reescontul cu însemnată sumă de K 183,000— la K 787,240—, care formează peste 58% ale Escontului și Cred. camb. cu acop. hipot. împreună, semn că se uzează în măsură foarte mare de creditul disponibil. Creșteri se mai arată la Rezerve dela K 107,378— la K 117,500— și la Fondul de penziune dela K 41,654— la K 45,433—. Venitul brut al anului 1905 a fost de K 127,822— cu circa K 12,400— mai mare decât în 1904.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 26 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Teodor Herman, fiind notari d-nii Augustin Pinteș și Iuliu Popp, iar verificători ai procesului verbal d-nii Dr. Ioan Vajda și Demetriu Baican. Prezenți au fost 17 acționari, reprezentând 302 acțiuni cu 302 voturi.

Profitul net de K 23,178.28 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 16,000—. Fondului de rezervă K 2,635.68. Scopuri filantropice-culturale K 658.91. Tantiemă directorului executiv K 527.14. Tantieme funcționarilor K 527.24. Fondului de penziuni K 658.92. Fondului special de rez. K 1,581.40. La dispoziția direcțiunii K 589.19.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Masa studenților din Cluj K 50—. Masa studenților din Năsăud K 50—. Bisericeii gr.-cat. din Aiud K 30—. Bisericeii gr.-or. din Selnița K 50—. Bisericeii gr.-or. din Săcătura K 50—. Școalei gr.-or. din Dej K 80—. Școalei gr.-cat. din Dej K 160—. Școalei gr.-cat. din Urișor K 20—. Înfrunțându-lui cor vocal al studenților din Dej K 10—. Preparandistei Susana Pop din Sătmar K 30—. Stud. în drept Emiliu Bușița, Cluj K 25—. Teologului orb Vasiliu Malinaș, Figa K 20—. Văduvei Elena Tarța, Pinteș K 15—. Servitorului institutului K 68.91.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 16 de cupon și se plătește cu începere dela 1 Martie 1906.

În direcțiune s'au reales domnii Dr. Demetriu Ciuta și Dr. Ioan Kerekes.

În comitetul de supravegiare s'au ales domnii: Andreiu Cosma, Iosif Lissai, Dr. Alexandru Pop, Dr. Gavril Tripou și Mateiu Pop.

„Speranța“, reuniune de împrumut și păstrare în Borgo-Prund. În anul de gestiune expirat, institutul acesta și-a restrâns afacerile de Escont și a dat o dezvoltare mai mare Imprumuturilor hipotecare și cu cavenți. Cele dintăiu s'au redus dela K 206,462— la K 133,279—, și au crescut Imprumut. hipotecare cu circa K 16,000— la K 67,352— și Imprum. cu cavenți dela K 19,792— la K 99,147—. Totalul activelor de K 310,173— este cu circa K 25,200— mai mare decât în 1904. Dintre pozițiile pasive s'au redus Capitalul fundamental dela K 113,266— la K 106,024— și Depozitele spre fructificare cu circa K 2,000— la K 144,500—, din contră s'au sporit Rezervele dela

K 8,608.— la K 9,041.—, iar ca poziție nouă figurează Cont-curent cu K 28,540.— Venitul brut al anului 1905 a fost de K 27,358.— (în 1904 K 25,550.—) iar câștigul net K 6,744.— cu circa K 1,600.— mai mare decât în 1904.

Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 25 Februarie 1906, sub prezidiul dlui Simeon Monda, fiind notar dl Pavel Beșa, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Ioan Dologa, Albert Wachsmann și Teofil Vlad. Prezenți au fost 13 acționari, reprezentând 1378 acțiuni cu 1378 voturi.

Profitul net de K 12,175.97 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 10,577.37. Fondului de rezervă K 1,398.60. Scopuri filantropice-culturale K 200.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a lăsat la dispozițiunea direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 5.— de cupon.

În direcțiune s'au ales d-nii: Pavel Beșa, Ioan Dologa și Dr. Andreiu Monda.

În comitetul de supraveghiere s'au ales domnii: Albert Wachsmann, Eliseu Dan și Mateiu Șirlincan.

„Șoimușana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Șoimuș. Bilanțul acestui institut pe anul 1905 arată în comparațiune cu cel al anului precedent următoarele schimbări: Escont o creștere de K 3,729.08 (starea K 4,525.08) și la Impr. pe obligațiuni dela K 46,348.— la K 51,915.—. Totalul activelor se cifrează cu K 65,733.— față de K 52,147.— în anul precedent. În pasive cea mai însemnată poziție sunt Creditorii cu K 33,710.—. Rezervele arată o reducere de circa K 400.— (starea K 2,706.—), iar Depozitele spre fructificare, deși s'au sporit față de 1904 cu aproape K 700.— totuși se prezintă cu neînsemnata sumă de K 1,093.92. Profitul net de K 2,559.85 este cu circa K 600.— mai mare decât în 1904, iar venitul brut de K 6,484.— a crescut față de anul precedent cu circa K 2,300.—.

Asupra distribuirii profitului net direcțiunea a prezentat adunării generale următoarea propunere:

Dividendă și supradividendă acționarilor K 1,750.—. Fondului de rezervă K 405.—. Fondului cultural K 30.—. Fondului de amortizare K 20.—. La dispoziția direcțiunii K 30.—. Se transpune pe anul viitor ca profit neîmpărțit K 364.85.

„Târnăveana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Sighișoara. Acest institut s'a fondat în cursul anului 1905 cu un capital societar de K 60,000.— în 600 acții à K 100.—. Primul bilanț încheiat la 31 Decembrie 1905 prezintă active totale de K 243,462.— și următoarele poziții mai însemnate la active: Escont K 77,376.—; Cred. camb. cu acop. K 65,046.—; Imprumuturi pe obligaț. K 32,263.— și Imprum. hipotecare K 60,940.—. La pasive: Capital societar vărsat K 56,890.—. Depozite spre fructificare K 101,028.— o sumă frumoasă pentru început și Rescont K 78,980.— asemenea destul de însemnat deja în primul an de gestiune. Interesele tranzitoare anticipate sunt prezentate cu K 9,006.—, interese încasate cu K 3,482.—. Profitul net realizat se cifrează cu K 2,472.09 ceea ce corespunde unei rentabilități de 4.34% ale capitalului societar vărsat.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 18 Martie 1906 sub prezidiul dlui Ioan Muntean, fiind notar d-nul Ioan Mașteu, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Nicolae Manta și Mihailă Gavrilă. Prezenți au fost 36 acționari, reprezentând 355 acțiuni cu 355 voturi.

Profitul net de K 2,472.— s'a distribuit astfel:

Dividendă și supradividendă K 1,901.42. Fondului de rezervă (general și special) K 331.01. Fondului cultural 34.23. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 142.67. Tantiemă directorului executiv K 22.82. Tantieme funcționarilor K 11.41. Fondului de penziune K 28.53.

Dividenda s'a fixat cu 5% după vărsăminte.

În comitetul de supraveghiere s'au reales d-nii: Mihaiu Ittu, Ioan Hârtoagă, Ioan Dan și Nicolae Belu.

„Turnu Roșu“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Boița. În al II-lea an de gestiune 1905 institutul acesta s'a dezvoltat în mod destul de satisfăcător. Activele i-au crescut cu circa K 14,000.— la K 40,996.— și anume Escontul dela K 19,525.— la K 24,916.—, Imprum. hipotecare sunt aproape staționare cu K 5,810.—, iar Imprum. pe obligațiuni s'au redus cu K 5,650.— la K 350.—. Ca poziție nouă este în active Cont-curent cu K 8,069.—. Din capitalul de acții de K 20,000.— s'au vărsat până la finele anului 1905 K 17,516.—, Rezervele se cifrează cu K 447.—. Depozitele spre fructificare au crescut cu circa K 15,000.— la K 20,007.—. Profitul net se cifrează cu K 1,946.— față de K 1,253.— în 1904, iar venitul brut de K 2,769.— este mai mare decât în anul precedent cu K 700.—.

Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 22 Martie st. n. 1906 sub prezidiul dlui Petru Indrieșiu, fiind notar dl Ioan Brătulescu, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Ioan Șt. Cocă și Ioan Stoaia Bobeșiu. Prezenți au fost 16 acționari, reprezentând 78 acțiuni cu 76 voturi.

Profitul net de K 1,946.06 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 1,050.96. Fondului de rezervă K 498.88. Scopuri filantropice-culturale K 19.46. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 97.30. Tantieme funcționarilor K 19.46. Remunerațiune expertului K 60.—. Remunerațiune funcționarilor K 200.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a adăugat unui fond de binefacere întemeiat spre ajutorarea acționarilor în cauze elementare și de nenorociri.

Dividenda s'a fixat cu 6% după vărsăminte.

„Unirea“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Vad și-a încheiat bilanțul pe al VI-lea an de gestiune cu active de K 271,885 față de K 196,300.— în 1904 și cu un profit net de K 8,569.— cu circa K 3,400.— mai mare decât în anul precedent. Principalul ram de afacere activ Escontul s'a sporit cu circa K 76,000.— la K 250,917.—, pe când Imprum. pe obligațiuni sunt aproape neschimbate cu K 18,610.—. Dintre pasive au crescut Rezervele cu circa K 2,900.— la K 8,400.—, Reescontul dela K 23,973.— la K 33,118.—, iar Depozitele spre fruct. cu K 59,000.— la K 198,661.—. Profitul net de K 8,569.— este în creștere față de 1904 cu circa K 3,400.— iar venitul brut se prezintă cu K 23,584.— față de K 17,406.— în 1904.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 15 Martie 1906 sub prezidiul dlui Geogiu Ursu, fiind notar dl Tamasiu Pop, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Manase Demian, Nicolae Milea și Ioan N. Strimbu. Au fost prezenți 30 acționari, reprezentând 126 acțiuni cu 126 voturi.

Profitul net de K 8,569.86 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 2,000.—. Fondului de rezervă K 5,516.98. Scopuri filantropice-culturale K 190.45. Tantieme direcțiunii și comitetului de su-

praveghiare K 260·91. Tantieme funcționarilor K 130·45. Remunerățiuni K 471·07.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului copiilor orfani din Vad K 130·45. Delegaț. băncilor române K 20·—. Mesei studenților din Brașov K 20·—. Mesei studenților din Blaj K 20·—.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10 de coupon și se plătește cu începere dela 28 Martie 1906.

În comitetul de supraveghiere a fost ales în locul dlui Dr. Pompeiu German demisionat, d-nul Nicolae Vornica.

„*Voileana*“, *cassă de economii, soc. pe acții în Voila*. Al II-lea an de gestiune al acestui institut s'a încheiat cu active totale de K 301,574·— (în 1904 K 208,443·—) și cu un profit net de K 8,278·— cu circa K 1,000·— mai mare decât în 1904. Unicul ram activ de operațiune Escontul a crescut cu circa K 83,000·— la K 289,687·—. Capitalul societar de K 60,000·— este acum deplin vărsat și dispune aceasta societate deja și de un Fond de rezervă de aproape K 4,000·—. Depozitele spre fructificare s'au sporit cu circa K 46,000·— la K 107,185·—, asemenea a crescut Reescontul dela K 92,237·— la K 118,884·—. Venitul brut de K 23,423·— este cu circa K 8,000·— mai mare decât în 1904.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 18 Martie 1906 sub prezidiul dlui George Vasu, fiind notar dl Nicolau Frâncu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Ciungara și Dănilă Gabor. Prezenți au fost 20 acționari, reprezentând 249 acțiuni cu 249 voturi.

Profitul net de K 8,278·04 s'a distribuit astfel Dividendă și supradividendă K 3,000·—. Fondului de rezervă K 4,486·34. Scopuri filantropice-culturale K 105·56. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 527·80. Tantieme funcționarilor K 158·34.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a lăsat la dispoziția direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 5% = K 5·— de coupon și se plătește cu începere dela 18 Aprilie 1906.

„*Vlădeasa*“, *institut de credit și de economii, soc. pe acții în B.-Huedin*. Anul 1905, al X-lea an de gestiune l-a încheiat acest institut cu active totale de K 900,098·— cu aproape K 100,000·— mai mari decât în 1905 și cu un profit net de K 20,278·—, cu circa K 400·— mai mic decât în anul precedent. Dintre ramii activi de afaceri singure Cambiile cu acoperire ipot. arată o creștere mai mare, de aproape K 66,000·— (starea K 250,246·—), ceilalți rami parte s'au redus, parte au crescut cu sume modeste. Astfel remarcăm reducere la Escont dela K 183,671·— la K 179,121·—; la Oblig. cu cavenți dela K 136,008·— la K 124,353·—. Creștere prezintă poziția Cont-curent dela K 15,385·— la K 23,052·—. Cu o sumă considerabilă de K 30,095·— se prezintă poziția Diversi debitori. Dintre pasive au crescut Rezervele cu K 8,000·— la K 36,614·—, Fondul de penziune cu circa K 2,400·— la K 11,441·—, iar Depozitele spre fruct. cu mai mult de K 102,000·— la K 698,218·—. În urma acestei creșteri însemnate a Depozitelor institutul acesta n'a avut la finele anului 1905 nici un Reescont. Venitul brut de K 38,110·— este în creștere față de 1904 cu circa K 600·—. Venitul curat de interese este cu K 400·— mai mic decât în 1904 și aceasta în urma reducerii intereselor la împrumuturi. Aceasta reducere însă este recompensată prin creșterea considerabilă a Proviziunilor, cari se cifrează cu K 7,288·— (în 1904 K 3,277·—).

Filiața din Hida (Hidalmás) a acestui institut hotărâtă a se înființa în adunarea generală din 1904, și a început activitatea la începutul anului 1905 și a operat cu succes multămitor.

Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 17 Martie 1906 sub prezidiul dlui Ioan Pop, fiind notari d-nii Dr. Andreiu Pop și Constantin Căciulă, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Martin, Crăciun Lupăș și Ioan Pecia. Prezenți au fost 12 acționari, reprezentând 594 acțiuni cu 197 voturi.

Profitul net de K 20,278·51 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 6,858·—. Fondului de rezervă K 6,453·51. Scopuri filantropice-culturale K 1,456·—. Tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere, directorului executiv și funcționarilor K 2,910·—. Fondului special de rezervă K 728·—. Fondului de penziune al funcționarilor K 1,873·—.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 6·— de coupon și se plătește cu începere dela 18 Martie 1906.

În direcțiune a fost ales dl Ioan Martin, notar penz. și mare proprietar în Fildul-mijlociu.

CRONICA.

O acțiune a băncilor din Budapesta.

Precum anunță ziarele maghiare institutele de bani din capitală, la inițiativa centralei din Budapesta a Bancii Austro-Ungare, au luat hotărârea de a primi dela institutele de bani, societățile pe acții și firmele improtocolate din Budapesta și în general de pe teritoriul Ungariei în viitor numai cambii umplute pe blanchete cu *timbru ungar*. Până acum au circulat cu deosebire la băncile budapestane un număr foarte mare de cambii umplute pe blanchete din străinătate, pe cari firmele le primeau fără nici o obiecțiune și le reescomptau, neținând seamă că prin aceasta procedură erarul suferă o pierdere considerabilă la competențe. Centrala din Budapesta a Bancii Austro-Ungare, provocându-se la exemplul străinătății, a atras deja de mai de mult atențiunea clienților săi asupra acestei anomalii și a considerat cambiile acestea simplu ca netimbrate, iar acum vor proceda analog toate institutele de bani față de cambiile din străinătate.

Post de contabil. Noua societate Cassa de păstrare „*Munteana*“ din Corniareva (com. Caraș-Severin) caută *contabil*. Salar anual K 1,400·—, la definitivare (după un an de probă) K 1,600·—. Se recere absolvirea unei școale sup. de comerț și cunoștința limbilor română, maghiară și germană. Terminul concursului 30 Iunie 1906.

Post de practicant. „*Bistrițana*“, institut de credit și economii din Bistrița publică concurs cu termen de 1 Iulie a. c. pentru ocuparea unui *post de practicant*. Salar anual K 1,000·—.

Conversiunea obligațiilor de 3% ale „Băncii ungare de credit hipotecar“ („Magyar Jelzálog Hitelbank“). „Banca ungară de credit hipotecar“ a decis convertirea obligațiilor sale de 3% în obligațiuni noue fără interese. Spre scopul acesta a emis un prospect, al căruia conținut este în esență următorul: 1. Celce nu convertește obligațiunile sale, acela primește în termenul de abdicere, ce se va fixa încă de aci înainte și pe calea amortizării valoarea nominală de K 200·— a obligațiunii sale și un „bon de câștig“, care îi asigură *vechiul său drept de joc* și a căruia curs variază azi între K 30—36. 2. Cine conver-

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 13 Iunie 1906.

Grâu de Bănat,	per 100 kg. vinde . .	15-95—16-70
" " Tisa,	" " " " . .	15-85—17-15
" " Pesta,	" " " " . .	15-30—16-80
" " Alba-reg.,	" " " " . .	16-10—16-80
" " Baeica,	" " " " . .	15-55—16-75
Secară,	" " " " . .	12-75—13-05
Orz,	" " " " . .	13-50—14-50
Ovės,	" " " " . .	18-40—19-20
Porumb	" " " " . .	12-70—13—
Rapiță,	" " " " . .	— — — —
Slănină de porc B.-Pesta	" " " " . .	138—
Untură (elisă)	" " " " . .	115—121—

„ECONOMUL“,
instituit de credit și econ. societ. pe acțiuni în Cluj.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar interimar la institutul „Economul“ din Cluj se publică concurs. Salarul începător va fi K 1400.— pe un an de probă.

Cererile cu documentele necesare sunt a se înainta subsemnatei direcțiuni până la 30 Iunie a. c.

Nr. 63 (1—1)

Direcțiunea.**Au apărut**

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Nr. 2.

Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Se pot procura dela Administrația „Revistei Economice“, cele dintâi à 50 fl. cea din urmă K 1.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coronă.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

În editura Delegațiunii Băncilor Române

au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900—1901—1902—1903—1904—1905—1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comanda la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).